

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

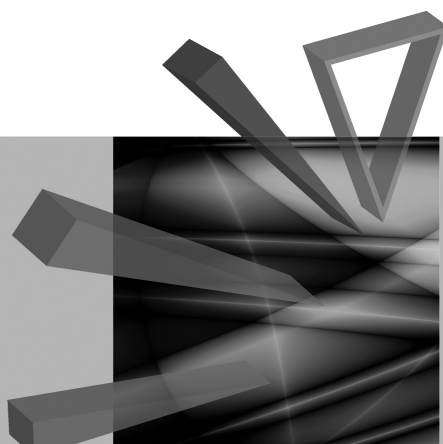
RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

267

Handel i inwestycje w semiglobalnym otoczeniu

Tom 2

Redaktorzy naukowi

**Jan Rymarczyk, Małgorzata Domiter,
Wawrzyniec Michalczyk**

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2012

Recenzenci: Jarosław Kundera, Leon Olszewski, Zdzisław Puślecki,
Kazimierz Starzyk, Krystyna Żołądkiewicz

Redaktorzy Wydawnictwa: Elżbieta Kożuchowska, Aleksandra Śliwka

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Barbara Cibis

Łamanie: Małgorzata Czupryńska

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2012

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-235-2 (całość)

ISBN 978-83-7695-243-7 t. 2

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Piotr Liszek: Polski handel zagraniczny gazem płynnym w latach 2004-2011	9
Marek Maciejewski: Otwartość polskiej gospodarki w warunkach liberalizacji przepływów kapitałowych	19
Justyna Majchrzak-Lepczyk: Obsługa logistyczna sektora handlu	30
Dominika Malchar-Michalska: Wpływ kryzysu żywnościowego na wykorzystanie ograniczeń eksportowych w handlu międzynarodowym surowcami rolnymi	39
Jakub Marszałek: Związki rynkowej wyceny akcji i obligacji zamiennych na akcje – analiza sektorowa na giełdzie papierów wartościowych w Tel Awiwie	49
Grzegorz Mazur: Powszechny system preferencji celnych UE – w kierunku nowych rozwiązań	60
Jakub Mazurek: Międzynarodowa strategia spekulacyjna Carry Trade. Sprzeczność z teorią nieobciążonego parytetu stóp procentowych i ryzyko kryzysu walutowego jako determinanta ponadprzeciętnej stopy zwrotu ...	72
Bartosz Michalski: Międzynarodowa konkurencyjność polskiej gospodarki w perspektywie koncepcji <i>soft power</i>	83
Ewa Mińska-Struzik: Konkurencyjność polskiego eksportu produktów wysokiej techniki	95
Edward Molendowski: Główne tendencje w handlu zagranicznym Nowych Państw Członkowskich (UE-10) wynikające z akcesji do UE	106
Barbara Mróz-Gorgoń: Procesy globalizacji i ich wpływ na zarządzanie marką sieci franczyzowych	122
Wanda Nowara: Cechy filii zagranicznej jako determinanty jej dezinvestycji	132
Anna Odrobina: Korporacje transnarodowe a globalna działalność badawczo-rozwojowa	144
Monika Paradowska: Problemy zrównoważonego rozwoju transportu w kontekście międzynarodowego handlu i inwestycji	155
Paweł Pasierbiak: Powiązania inwestycyjne między Japonią i Koreą Południową	168
Iwona Pawlas: Relacje handlowe Polski z wybranymi krajami Unii Europejskiej w okresie niestabilności gospodarczej	179
Bożena Pera: Wymiana handlowa krajów Unii Europejskiej a globalny kryzys finansowy	191

Katarzyna Puchalska: Korporacje transnarodowe i ich znaczenie we współczesnej gospodarce światowej	203
Łukasz Puślecki: Zarządzanie aliansami na podstawie wyników najnowszych badań	213
Denisa Repková: Financing financial crisis in banking sector	225
Magdalena Rosińska-Bukowska: Korporacje transnarodowe wobec wyzwań semiglobalnego otoczenia	231
Jerzy Rymarczyk: Wpływ globalnego kryzysu finansowego na zadłużenie krajów strefy euro	241
Iwona Sobol: Analiza instrumentów pochodnych z perspektywy finansów islamskich	252
Tadeusz Sporek: Konkurencyjność rozwoju gospodarki w procesie globalnej konkurencji i internacjonalizacji	262
Magdalena Kinga Stawicka: Handel zagraniczny a bezpośrednie inwestycje zagraniczne – zjawiska komplementarne czy substytucyjne w gospodarce polskiej?	269
Krzysztof Szaflarski, Anna Sobczyk-Kolbuch: Wpływ procesów globalizacyjnych na funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorstw w aglomeracji górnośląskiej	278
Barbara Szymoniuk: Budowanie kapitału społecznego klastrów w semiglobalnym otoczeniu	289
Alina Szypulewska-Porczyńska: Stan i tendencje rozwoju handlu w ramach rynku wewnętrznego usług Unii Europejskiej	298
Marek Wróblewski: Międzynarodowy Fundusz Walutowy wobec kryzysu finansowego w Europie	307
Waldemar Zadworny: Analiza postaw przedsiębiorczych w sektorze MŚP na Podkarpaciu (w świetle wyników badań ankietowych)	318
Dominika Zenka-Podlaszewska: Zyski jako determinanta inwestycji w teorii ekonomii	331
Wojciech Zysk: Działalność eksportowa spółek z udziałem zagranicznym w Polsce w latach 2004-2010	342

Summaries

Piotr Liszek: Polish foreign trade of liquefied petroleum gas in the years 2004-2011	18
Marek Maciejewski: Openness of Polish economy in terms of capital account liberalization	29
Justyna Majchrzak-Lepczyk: Logistic service for trade sector	38
Dominika Malchar-Michalska: The impact of the food crisis on the implementation of agricultural export restrictions in the world agricultural trade	48

Jakub Marszałek: Shares and convertible bonds market valuation relation – sector analysis on the Tel Aviv Stock Exchange.....	59
Grzegorz Mazur: Generalised system of customs preferences of the European Union – towards new regulations	70
Jakub Mazurek: Carry Trade – international speculative strategy. Contraction with uncovered interest rate parity and currency crash risk as a determinant of excessive rate of returns	82
Bartosz Michalski: International competitiveness of Polish economy in the perspective of the soft-power concept	94
Ewa Mińska-Struzik: Competitiveness of Poland’s high-tech exports	105
Edward Molendowski: Main trends in foreign trade of New Member States (EU-10) resulting from the accession to the EU.....	121
Barbara Mróz-Gorgoń: Globalization processes and their influence on franchise chain brand management	131
Wanda Nowara: Characteristics of foreign subsidiaries as determinants of its divestment.....	143
Anna Odrobina: Transnational Corporations and global research and development activities.....	154
Monika Paradowska: Problems of sustainable transport development in the context of international trade and investments	167
Paweł Pasierbiak: Investment ties between Japan and the Republic of Korea.....	178
Iwona Pawlas: Trade relations between Poland and chosen EU member economies at the time of economic instability	190
Bożena Pera: European Union trade and global financial crisis	202
Katarzyna Puchalska: Transnational Corporations and their role in contemporary world economy	212
Łukasz Puślecki: Alliance management on the basis of results of recent studies.....	224
Denisa Repková: Finansowanie kryzysu w sektorze bankowym.....	230
Magdalena Rosińska-Bukowska: Transnational Corporations in the Face of semi-global environment challenges	240
Jerzy Rymarczyk: Impact of the total financial crisis on the debts of the euro zone countries	251
Iwona Sobol: Analysis of derivatives from the perspective of Islamic finance	261
Tadeusz Sporek: Competitiveness of the development of economy in the process of global competition and internationalization	268
Magdalena Kinga Stawicka: Foreign trade and foreign direct investments – complementary or substitutable phenomena in Polish economy?	277
Krzysztof Szafarski, Anna Sobczyk-Kolbuch: Influence of globalisation on small and medium enterprises at Upper Silesian district	288

Barbara Szymoniuk: Building social capital of clusters in the semi-global environment	297
Alina Szypulewska-Porczyńska: State and tendencies in the development of trade within the EU internal services market.....	306
Marek Wróblewski: International Monetary Fund towards the financial crisis in Europe	317
Waldemar Zadworny: Analysis of self-starter attitude in SME'S sector in Podkarpacie region (in the light of poll results)	330
Dominika Zenka-Podlaszewska: Profits as a determinant of investment in the theory of economics.....	341
Wojciech Zysk: Export activity of companies with foreign capital share in Poland in the years 2004-2010	350

Paweł Pasierbiak

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

POWIĄZANIA INWESTYCYJNE MIĘDZY JAPONIĄ I KOREĄ POŁUDNIOWĄ

Streszczenie: Autor opracowania analizuje przepływy kapitału w formie zagranicznych inwestycji bezpośrednich między Japonią i Koreą Południową w latach 2000-2010. Oba kraje przyjmują stosunkowo niewiele inwestycji z zagranicy, przy czym znaczenie Japonii w napływie inwestycji do Korei jest stosunkowo duże (sięgające obecnie 25-30% wszystkich napływających do Korei ZIB), natomiast znaczenie Korei w całości napływających ZIB do Japonii jest marginalne (obecnie ok. 2%). Zarówno dla Korei, jak i Japonii rynek kraju partnera ma niewielkie znaczenie w całości zagranicznych inwestycji dokonywanych za granicą. Autor wskazuje najważniejsze czynniki rozwoju wzajemnych relacji inwestycyjnych między Japonią i Koreą, którymi są m.in.: stan gospodarki światowej, koniunktura w Japonii i Korei, polityka wobec ZIB oraz aktualny stan stosunków politycznych między krajami.

Słowa kluczowe: powiązania gospodarcze, zagraniczne inwestycje bezpośrednie, eksport kapitału, Japonia, Korea Południowa.

1. Wstęp

W pierwszej dekadzie XXI wieku gospodarka światowa doświadczała naprzemiennie okresów dobrej i złej koniunktury. Kryzys na rynku IT i pęknięcie bańki spekulacyjnej, które miało miejsce na przełomie wieków, oraz następujące po nim spowolnienie w najważniejszych gospodarkach świata negatywnie przełożyły się na międzynarodowe powiązania ekonomiczne. Następujący potem kilkuletni okres stosunkowo dobrej koniunktury spowodował intensyfikację handlu międzynarodowego oraz przepływów kapitałowych. Pozytywne tendencje trwały zasadniczo do 2008 r., kiedy gospodarka światowa wkroczyła w kryzys finansowy. W takich uwarunkowaniach rozwijały się bilateralne stosunki ekonomiczne między krajami. Współcześnie, w sytuacji dużej otwartości gospodarek, poszczególne kraje starają się prowadzić taką politykę, która będzie sprzyjać realizacji celu, jakim jest ich długofalowy rozwój. Jednym z jej elementów jest tworzenie warunków do ekspansji zewnętrznej własnych przedsiębiorstw oraz przyjmowania inwestorów zagranicznych.

Przedmiotem niniejszego opracowania są przepływy zagranicznych inwestycji bezpośrednich między dwoma gospodarkami azjatyckimi: Japonią – tradycyjnym

eksporterem kapitału i Koreą Południową – krajem, który stosunkowo niedawno dołączył do grona światowych inwestorów. Trudne relacje polityczno-historyczne łączące oba kraje nie sprzyjają rozwojowi przyjaznych stosunków gospodarczych. Z drugiej jednak strony, w warunkach globalizacji i regionalizacji kooperacja gospodarcza jest warunkiem koniecznym osiągnięcia korzyści.

W opracowaniu analizie poddane zostały bilateralne strumienie przepływów kapitału w formie zagranicznych inwestycji bezpośrednich między Japonią i Koreą Południową w okresie 2000-2010. Wskazane zostały najważniejsze czynniki sprzyjające rozwojowi powiązań oraz czynniki ograniczające. Do realizacji celu wykorzystana została metoda analityczno-opisowa. Dane statystyczne, będące podstawą analiz, pochodzą z trzech głównych źródeł: UNCTAD, OECD oraz JETRO.

2. Główne tendencje w rozwoju ogólnoswiatowych ZIB w latach 2000-2010

Pierwsza dekada XXI wieku cechowała się zróżnicowaną dynamiką wzrostu zagranicznych inwestycji bezpośrednich (por. rys. 1). W 2000 r. wystąpił rekordowo wysoki przepływ inwestycji na świecie (1,23 bln USD napływających ZIB), natomiast w kolejnych latach wartość inwestycji zaczęła spadać. Miało to miejsce ze względu na pęknięcie bańki spekulacyjnej i ogólne spowolnienie gospodarcze, którego doświadczyły Stany Zjednoczone, Unia Europejska i Japonia, czyli największe gospodarki świata¹. W połowie dekady inwestycje ponownie zaczęły się zwiększać, by 2007 r. osiągnąć rekordową wartość 2,2 bln USD. Wzrost i spadek wartości przepływów wynikały głównie z fuzji i przejęć (M&A), które stały się najważniejszym sposobem realizowania inwestycji bezpośrednich na świecie. Liczba oraz wartość fuzji i przejęć ściśle skorelowana była z wartością ogólnoswiatowych ZIB².

Spadek inwestycji w 2008 i 2009 r. to również efekt szybkiego spadku wartości i ilości M&A. Już w pierwszej połowie 2008 r. uwidoczniły się negatywne zmiany – w porównaniu z drugim półroczem 2007 r. wartość M&A zmniejszyła się o 29%³. W całym 2008 r. wartość fuzji i przejęć była o 35% niższa niż w roku poprzednim⁴. W kolejnych miesiącach pogłębiała się ta niekorzystna tendencja. Ze względu na

---

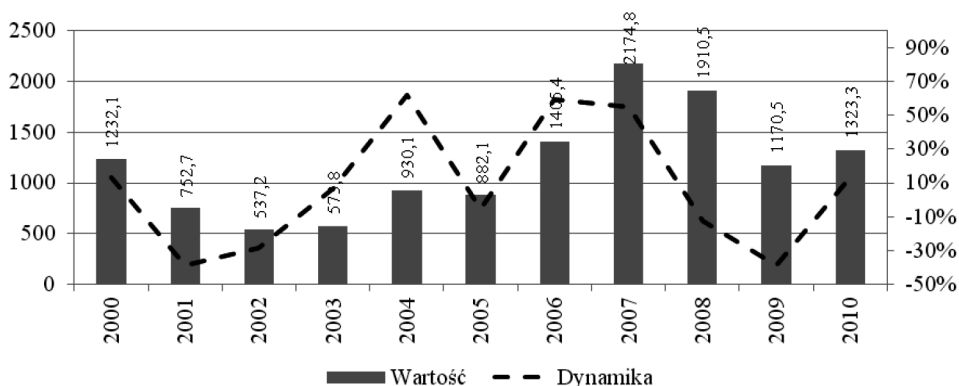
¹ W USA tempo wzrostu PKB w 2001 r. wyniosło 1,1% wobec 4,1% w poprzednim roku, w Japonii 0,2% wobec 2,9%. W strefie euro spowolnienie uwidoczniło się w 2002 r. – jeszcze w 2001 r. wskaźnik PKB wzrósł o 2%, natomiast w 2002 r. o 0,9% i w kolejnym roku o 0,7%. Por. *OECD Economic Outlook*, vol. 2011/2, no. 90, OECD Publishing, Paris, November 2011, s. 223.

² Por. 2011 JETRO Global Trade and Investment Report, *International Business as a Catalyst for Japan's Reconstruction*, JETRO, Tokyo 2011, s. 26.

³ World Investment Report 2008, *Transnational Corporations and the Infrastructure Challenge*, UNCTAD, New York and Geneva 2008, s. xvii.

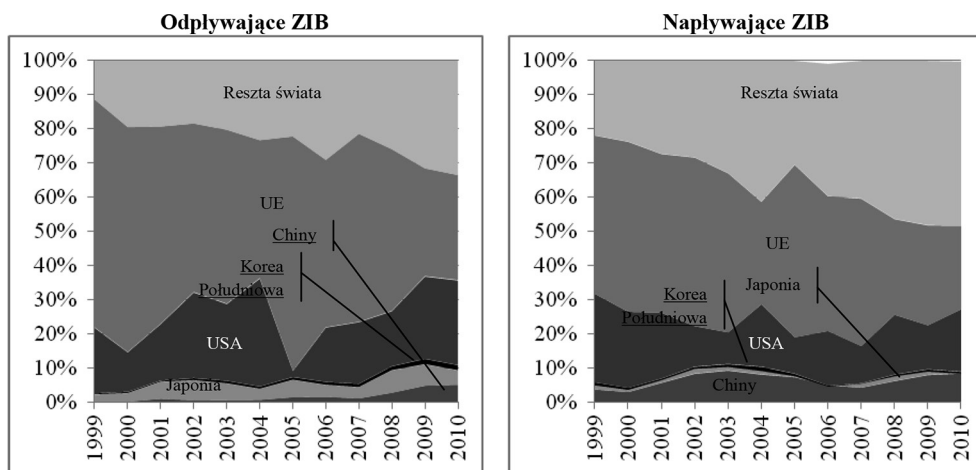
⁴ World Investment Report 2009, *Transnational Corporation, Agriculture Production and Development*, UNCTAD, New York and Geneva 2009, s. 10.

Rys. 1. Wartość i dynamika ogólnosiwiatowego odpływu ZIB w latach 2000-2010, w mln USD i %

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Baza danych UNCTAD: UNCTADSTAT, <http://unctadstat.unctad.org/TableViewer/tableView.aspx>, 21.02.2012.

Rys. 2. Struktura geograficzna światowych ZIB (napływ i odpływ) w latach 1999-2010, w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Baza danych UNCTAD: UNCTADSTAT, <http://unctadstat.unctad.org/TableViewer/tableView.aspx>, 21.02.2012.

rozwijający się kryzys finansowo-ekonomiczny i powszechny wzrost niepewności wśród przedsiębiorstw spadło zainteresowanie inwestorów lokowaniem kapitału za granicą. Odwrócenie negatywnego trendu nastąpiło w 2010 r., i to również głównie za sprawą fuzji i przejęć, których wartość zwiększyła się o 27,8%, osiągając 659,1 mld USD⁵.

⁵ Por. 2011 JETRO..., s. 26.

W analizowanym okresie 2000-2010 zaszły zauważalne zmiany w strukturze geograficznej zagranicznych inwestycji bezpośrednich. Na znaczeniu tracili tradycyjni eksporterzy i importerzy kapitału, w tym głównie kraje europejskie⁶. Według informacji zawartych na rysunku 2 Unia Europejska była podmiotem, który w największym stopniu zmniejszył swoje udziały w odpływie i napływie ZIB. Stany Zjednoczone cechowało pod tym względem dosyć duże zróżnicowanie, natomiast wzrost odnotowały kraje rozwijające się, w tym niektóre kraje azjatyckie.

Tabela 1. Wartość i dynamika odpływu i napływu ZIB w Japonii i Korei Południowej w latach 2000-2010, w mld USD i %

Wyszczególnienie	Odpływające ZIB				Napływające ZIB			
	Japonia		Korea Południowa		Japonia		Korea Południowa	
	wartość	dynamika	wartość	dynamika	wartość	dynamika	wartość	dynamika
2000	31,6	38,7%	4,2	47,8%	8,3	-34,7%	9,0	-8,9%
2001	38,3	21,5%	2,0	-52,1%	6,2	-25,0%	4,1	-54,6%
2002	32,3	-15,8%	2,9	43,9%	9,2	48,0%	3,4	-16,8%
2003	28,8	-10,8%	4,0	36,0%	6,3	-31,6%	4,4	29,0%
2004	30,9	7,5%	5,6	42,1%	7,8	23,6%	9,0	105,2%
2005	45,8	47,9%	6,4	12,7%	2,8	-64,5%	7,1	-21,6%
2006	50,3	9,8%	11,2	75,7%	-6,5	-334,4%	4,9	-30,8%
2007	73,5	46,3%	19,7	76,5%	22,5	.	2,6	-46,2%
2008	128,0	74,1%	20,3	2,7%	24,4	8,3%	8,4	219,9%
2009	74,7	-41,6%	17,2	-15,1%	11,9	-51,1%	7,5	-10,8%
2010	56,3	-24,7%	19,2	11,8%	-1,3	-110,5%	6,9	-8,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Baza danych UNCTAD: UNCTADSTAT, <http://unctadstat.unctad.org/TableViewer/tableView.aspx>, 21.02.2012.

W badanym okresie Japonia pozostawała ważnym źródłem inwestycji bezpośrednich, a jej udział w światowym odpływie ZIB wahał się od 2,5% (2000) do 6,7% (2007)⁷. Udział kraju w napływie światowych ZIB był zdecydowanie niższy, wynosił bowiem od 0,28% (2005) do maksymalnie 1,5% (2002)⁸. Z kolei Korea Południowa jest krajem, który dopiero stosunkowo niedawno zaczął aktywniej włączać się w procesy inwestowania za granicą. Niemniej jednak jego dotychczasowe znaczenie w światowym odpływie ZIB jest niewielkie. Między 2000 i 2007 r. udział Korei w światowym odpływie inwestycji nie przekraczał 1%, natomiast w latach

⁶ Por. World Investment Report 2011, *Non-Equity Modes of International Production and Development*, UNCTAD, New York and Geneva 2011, s. xiii.

⁷ Baza danych UNCTAD: UNCTADSTAT, <http://unctadstat.unctad.org/TableViewer/tableView.aspx>, 21.02.2012.

⁸ Tamże.

2008-2010 wyniósł odpowiednio 1,06, 1,47 i 1,45%⁹. Jeśli chodzi o udział w napływających ZIB, to sytuacja tego kraju jest porównywalna z sytuacją Japonii, choć w przypadku Korei w latach 2000-2010 udziały kształtowały się na jeszcze niższym niż w Japonii poziomie. Powiązania inwestycyjne Japonii i Korei Południowej ze światem przedstawione zostały syntetycznie w tab. 1.

Dane zawarte w tab. 1 świadczą o rosnącej otwartości gospodarek Japonii i Korei Południowej. Jednak jeśli odniesiemy dane o wartości ZIB do wielkości PKB lub do inwestycji w środki trwałe i potraktujemy te wskaźniki jako miarę zaangażowania kraju w procesy globalizacji, to można jednoznacznie stwierdzić, iż Korea i Japonia mają zdecydowanie niski udział w procesach globalizacji gospodarczej¹⁰.

3. Związki inwestycyjne Japonii i Korei Południowej

Związki inwestycyjne Japonii i Korei Południowej mają stosunkowo długą tradycję, szczególnie jeśli chodzi o zaangażowanie japońskie w Korei. Cechuje je natomiast niska intensywność. W latach 1962-1990 Japonia miała 48,2% udział w wartości wszystkich ZIB zrealizowanych w Korei¹¹. W latach 90. Japonia zmniejszyła swój udział w napływie głównie na rzecz USA i Unii Europejskiej, ale wciąż pozostawała dla Korei trzecim najważniejszym źródłem zaopatrzenia w kapitał. W analizowanych latach 2000-2010 dynamika inwestycji Japonii w Korei była zbieżna z całkowitymi inwestycjami tego kraju za granicą. W latach 2000-2003 napływ japońskich ZIB zmniejszał się, co związane było z coraz gorszą sytuacją gospodarczą kraju, ale także z ograniczonymi możliwościami realizacji fuzji i przejęć w Korei. W kolejnych latach wartość inwestycji zwiększyła się zdecydowanie, a w roku 2008, kiedy wartość japońskich odpływających ZIB była najwyższa w dekadzie, Japonia zainwestowała w Korei niemal 2,4 mld USD (por. rys. 3).

Po 2003 r. wzrost wartości inwestycji japońskich w Korei Południowej był większy niż wzrost inwestycji z innych krajów. Oznaczało to zwiększenie udziału Japonii w całkowitym napływie ZIB do Korei – w 2007 r. wyniósł on aż 43,6%, natomiast w kolejnych latach kształtował się na poziomie 25-30%. Inwestycje japońskie w Korei kierowane były tradycyjnie do sektora przemysłowego, choć po kryzysie końca lat 90. XX wieku zwiększył się udział sektora finansowego¹². W roku 2008, kiedy japońskie inwestycje sięgnęły 2,4 mld USD, lokowane były one głównie w sektorze finansowym i ubezpieczeniowym, ale także w przemyśle¹³.

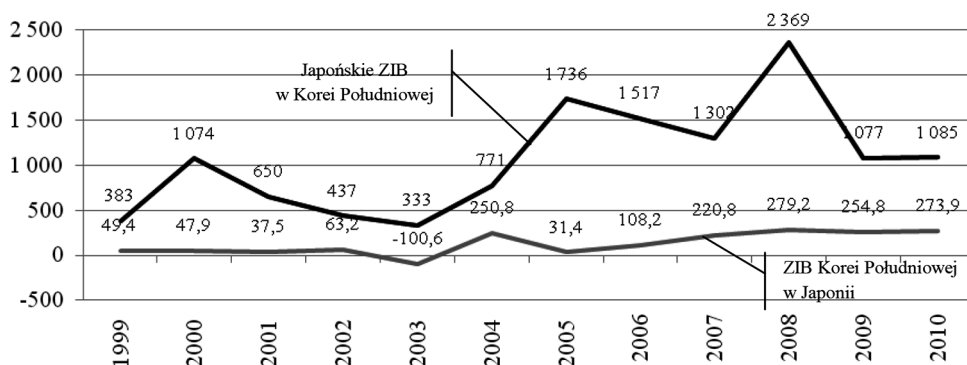
⁹ Tamże.

¹⁰ Mierniki te osiągają wartości niższe niż w innych krajach rozwiniętych. Por. Baza danych UNCTAD...

¹¹ Stany Zjednoczone miały udział na poziomie 28,5%, a EWG 12,5%. Por. B.S. Min, *Trade and foreign direct investment patterns in the Republic of Korea in the aftermath of the 1997 Asian financial crisis*, „Asia-Pacific Trade and Investment Review”, May 2006, vol. 2, no. 1, s. 13.

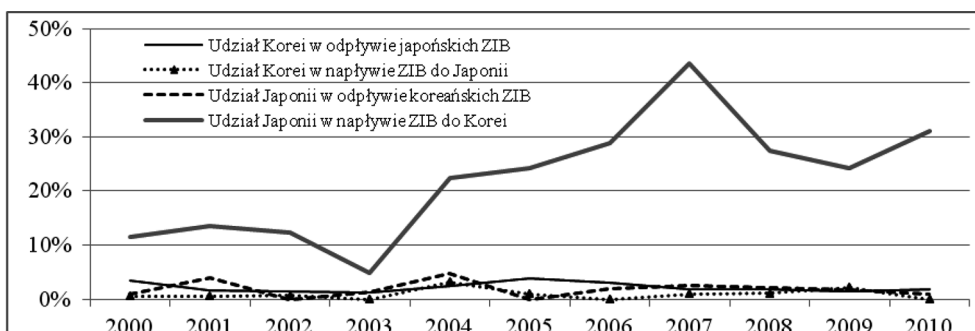
¹² B.S. Min, wyd. cyt., s. 13.

¹³ Przykładem inwestycji w przemysł było zaangażowanie kapitałowe japońskiego przedsiębiorstwa Asahi Glass w fabrykę paneli LCD. Zob. 2009 JETRO White Paper on International Trade and

Rys. 3. Zagraniczne inwestycje bezpośrednie Japonii w Korei Południowej i Korei Południowej w Japonii w okresie 1999-2010, przepływy roczne w mln USD

Źródło: opracowanie własne na podstawie JETRO Japanese Trade and Investment Statistics, *Japan's Outward and Inward Foreign Direct Investment, FDI Flow by Country and Region*, <http://www.jetro.go.jp/en/reports/statistics/>, 21.02.2012.

Uwaga: dane dotyczące udziału Korei w napływie ZIB do Japonii w 2003, 2006 i 2010 zostały pominięte ze względu na wystąpienie w tych latach tzw. dezinwestycji. W 2003 r., przy dodatnim ogólnym napływie ZIB do Japonii, Korea dokonała dezinwestycji (103 mln USD), natomiast w pozostałych dwóch przypadkach napływ koreańskich ZIB do Japonii był dodatni (108 mln i 274 mln USD w 2006 i 2010 r.), ale całkowity napływ ZIB do Japonii wykazał ujemne wartości (dezinwestycje).

Rys. 4. Znaczenie wzajemnych ZIB dla Korei Południowej i Japonii, udział w całkowitych przepływach w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie JETRO Japanese Trade and Investment Statistics, *Japan's Outward and Inward Foreign Direct Investment, FDI Flow by Country and Region*, <http://www.jetro.go.jp/en/reports/statistics/>, 21.02.2012; OECD iLibrary, Dataset: Foreign Direct Investment: Flows by Partner Country. <http://stats.oecd.org>, 24.02.2012.

Rysunek 4 wyraźnie wskazuje, że Japonia odgrywała znacznie większą rolę w napływie ZIB do Korei Południowej niż odwrotnie. W latach 2000-2010 udział Korei w całkowitym napływie ZIB do Japonii nie przekroczył 5%, a po 2007 r. wahał się w granicach 2%.

Sytuacja ta wynikała bezpośrednio z bardzo niskiego poziomu inwestycji południowokoreańskich w Japonii. W żadnym z analizowanych lat wartość inwestycji koreańskich nie przekroczyła 300 mln USD, a w 2003 r. wystąpiły dodatkowo dezinvestycje (około 100 mln USD). W strukturze branżowej inwestycji koreańskich w Japonii dominowały głównie sektory nieprzemysłowe. Dla przykładu, kiedy w 2007 r. napływ koreańskich inwestycji do Japonii wyniósł około 200 mln USD, niemal połowę tych inwestycji stanowiło nabycie przez NeoWiz Games Corporation (Korea) przedsiębiorstwa GameOn Co. Ltd. (Japonia) za kwotę 95,5 mln USD¹⁴. Także w 2010 r. większość inwestycji koreańskich w Japonii realizowana była w sektorach nieprzemysłowych – głównie finansowym oraz w handlu hurtowym i detalicznym¹⁵.

4. Uwarunkowania rozwoju zagranicznych inwestycji bezpośrednich między Japonią i Koreą Południową

Rozwój zagranicznych inwestycji bezpośrednich między krajami determinowany jest przez wiele czynników o zróżnicowanym charakterze. To, co wyróżnia relacje Japonii z Koreą Południową, to sytuacja, w której poza czynnikami o charakterze ekonomicznym duże znaczenie mają czynniki *stricto* polityczne. Dlatego do grupy najważniejszych czynników rozwoju ZIB między Japonią i Koreą Południową można zaliczyć: stan gospodarki światowej, koniunkturę na rynku wewnętrznym Japonii i Korei Południowej, politykę wobec zagranicznych inwestycji bezpośrednich tworzącą zachęty lub bariery dla ZIB oraz aktualny stan relacji politycznych między stronami¹⁶.

Gospodarka światowa w latach 2000-2010 rozwijała się w bardzo zróżnicowanym tempie. Początek badanego okresu cechuje spowolnienie gospodarcze, które dotknęło większość rozwiniętych krajów i odzwierciedliło się w intensywności międzynarodowych powiązań gospodarczych. Spadek tempa wzrostu światowego PKB z 4,8% (2000) do 2,5% (2001) skorelowany był ze spadkiem ZIB z 1,2 bln do

---

¹⁴ 2008 JETRO White Paper on International Trade and Investment, *Japanese Economy Headed for Further Globalization both Domestically and Abroad*, JETRO, Tokyo 2008, s. 80.

¹⁵ 2011 JETRO..., s. 39.

¹⁶ Ze względu na charakter opracowania czynniki polityczne nie będą szeroko opisywane. Warto wskazać jednak takie ważne i drażliwe zagadnienia, jak: pojednanie po okresie okupacji Korei przez Japonię, spór o wyspy Doko/Takeshima czy Świątynia Yasukuni. Szerzej na ten temat zob.: J.M. van Dyke, *Reconciliation between Korea and Japan*, „Chinese Journal of International Law” 2006, vol. 5, no. 1; C.H. Park, *Cooperation coupled with conflicts: Korea-Japan relations in the Post-Cold War Era*, „Asia-Pacific Review” 2008, vol. 15, no. 2.

753 mld USD¹⁷. W 2007 r., kiedy dynamika światowego PKB była najwyższa w dekadzie (5,4%), odpływ zagranicznych inwestycji również przekroczył rekordowe 2 bln USD¹⁸. Kolejne lata przyniosły kryzys finansowy, co odbiło się na wartości realizowanych na świecie ZIB. Rok 2010 był początkiem ożywienia gospodarczego, co także przełożyło się na wzrost zainteresowania eksportem kapitału w formie zagranicznych inwestycji bezpośrednich.

Koniunktura gospodarcza w Japonii i Korei Południowej stanowiła ważny czynnik determinujący wzajemne inwestycje. W analizowanej dekadzie okres stosunkowo dobrej koniunktury w gospodarce Japonii przypadł na lata 2002-2007. Najdłuższy w powojennej historii gospodarczej okres ożywienia spowodował zwiększone zainteresowanie przedsiębiorstw japońskich lokowaniem inwestycji również w kraju koreańskiego sąsiada. W 2007 r. podejmowano decyzje o zaangażowaniu inwestycyjnym za granicą, co skutkowało najwyższą w dekadzie wartością inwestycji japońskich w Korei w 2008 r. W kolejnych latach zaangażowanie inwestycyjne osłabło, na co wpłynęło drastyczne załamanie koniunktury gospodarczej w Japonii. W 2008 r. PKB kraju spadł o 1,2%, a w roku kolejnym aż o 6,3%¹⁹. W analizowanej dekadzie gospodarka Korei osiągała lepsze wskaźniki wzrostu gospodarczego od Japonii. Tempo wzrostu PKB sięgało nawet 8,8% (2000), a w całym dziesięcioleciu nie wystąpiło zjawisko absolutnego spadku PKB, jak to miało miejsce w wielu krajach rozwiniętych. Spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego przyszło wraz z kryzysem finansowym, gdyż wskaźnik wzrostu PKB spadł do 2,3% w 2008 r. i 0,3% w 2009 r.²⁰ Niemniej, porównując dane gospodarcze Japonii i Korei Południowej, należy stwierdzić, że stosunkowo lepsza koniunktura gospodarcza w Korei przyciągała inwestycje zewnętrzne, w tym japońskie. Nie stanowiła jednak wystarczającej zachęty do bardziej intensywnego zaangażowania w Japonii.

Problemy gospodarcze oraz chęć aktywniejszego uczestnictwa w procesach globalizacji skłaniały rządy Korei i Japonii do tworzenia coraz lepszych regulacyjnych uwarunkowań inwestowania. Dotyczyło to odpływu, choć tu decyzje są podejmowane zasadniczo przez indywidualnych inwestorów, ale również napływu inwestycji. Bariery regulacyjne są bowiem traktowane jako jedna z najważniejszych przeszkód w napływie ZIB do Japonii i Korei. W przypadku Japonii często wskazuje się na takie przeszkody, jak ograniczenia w przeprowadzaniu fuzji i przejęć, brak reform regulacyjnych oraz finansowej przejrzystości i elastyczności czy brak elastyczności na rynku pracy²¹. Z kolei w przypadku Korei Południowej podkreśla się oddziaływanie takich czynników, jak dosyć słaba siła przyciągania inwestycji przez sektor

¹⁷ World Economic Outlook, *Spillovers and Cycles in the Global Economy*, IMF, Washington, April 2007, s. 211.

¹⁸ World Economic Outlook, *Slowing Growth, Rising Risks*, IMF, Washington, September 2011, s. 178.

¹⁹ *OECD Economic Outlook...*, s. 223.

²⁰ Tamże.

²¹ Por. *Trade Policy Review: Japan. Report by the Secretariat*, WTO, Geneva, 11 January 2011, s. 27.

przemysłowy, negatywne postrzeganie M&A oraz będące jego konsekwencją bariery regulacyjne dla tego typu inwestycji, spadek możliwości realizowania inwestycji na dużą skalę oraz spadek zainteresowania inwestycjami już działających w Korei przedsiębiorstw²². Trzeba jednak przyznać, że rządy zarówno Japonii, jak i Korei podjęły wysiłki zmierzające do wzrostu wartości napływających ZIB. W Japonii główne działania polegają na reformach instytucjonalnych, w tym na regulacjach dotyczących fuzji i przejęć, poprawie infrastruktury związanej z logistyką i B+R oraz kampaniach informacyjnych. W przypadku Korei zmiana sceptycznej polityki wobec napływających ZIB nastąpiła po kryzysie azjatyckim 1997/1998. W 1998 r. uchwalono ustawę o promocji inwestycji (*Foreign Investment Promotion Act*), w której stworzono zachęty dla zagranicznych inwestorów w postaci przywilejów podatkowych, wsparcia finansowego zatrudnienia i szkoleń, grantów pieniężnych dla projektów w sferze B+R czy obniżki kosztów dzierżawy ziemi na działalność produkcyjną lub inną działalność operacyjną²³. W Korei Południowej działa kilka podmiotów zajmujących się przyciąganiem inwestycji, w tym przede wszystkim InvestKOREA oraz Biuro Rzecznika Inwestycji Zagranicznych (*Office of the Foreign Investment Ombudsman*). Znaczenie tych instytucji w promowaniu inwestycji między Japonią i Koreą rośnie.

Prezentując czynniki rozwoju wzajemnych ZIB między krajami w zakresie prowadzonej polityki gospodarczej, trzeba wskazać na ogólnoświatową tendencję do tworzenia regionalnych porozumień handlowych, w której uczestniczą Korea i Japonia. Oba kraje zaczęły stosunkowo intensywnie negocjować porozumienia z krajami trzecimi²⁴, ale podjęte w grudniu 2003 r. bilateralne rozmowy dotyczące zawarcia porozumienia o wolnym handlu między Japonią i Koreą utknęły w martwym punkcie. Impas w negocjacjach wynika w dużej mierze z dużego deficytu handlowego Korei z Japonią, ale także z braku porozumienia w takich kwestiach, jak dostęp do rynku artykułów rolnych, zamówienia publiczne, stosowanie środków nietaryfowych i współpraca przemysłowa²⁵. Brak porozumienia między Japonią i Koreą

---

²² *Trade Policy Review: Republic of Korea. Report by the Secretariat*, WTO, Geneva, 4 December 2008, s. 31. Wśród barier, które wskazywane są przez zagranicznych inwestorów, wymieniane są: biurokracja, słabe powiązania przemysłowe, wojowniczość siły roboczej, brak znajomości j. angielskiego wśród koreańskich pracowników, niezadowalające warunki życia dla ekspatriantów. Por. F. Sachwald, *FDI and the economic status of Korea: the hub strategy in perspective*, [w:] *Confrontation and Innovation on the Korean Peninsula*, Korea Economic Institute, 2003, s. 93.

²³ C.Y. Ahn, *New Direction of Korea's Foreign Direct Investment Policy in The Multi-Track FTA Era: Inducement And Aftercare Services*, OECD VII Global Forum on International Investment, OECD Investment Division, 27-28 March 2008, s. 6. Por. także: *The Investment Environments of Major Asian Countries*, Korea Trade-Investment Promotion Agency KOTRA, Seoul, December 2009, s. 30-33.

²⁴ Dla przykładu, w lecie 2011 r. zaczęła obowiązywać strefa wolnego handlu między Unią Europejską i Koreą Południową, co ma duże znaczenie dla wzajemnych relacji obu stron, ale także może oddziaływać na kraje trzecie (np. Japonię).

²⁵ Por. J. Park, *Korea-Japan relations move toward the co-evolution*, „SERI Quarterly”, January 2011, s. 64. www.seriquarterly.com, 1.03.2012; *Trade Policy Review. Report by Republic of Korea*, WTO, Geneva, 4 September 2008, s. 20.

należy traktować jako czynnik negatywnie oddziałujący na rozwój wzajemnych inwestycji. Porozumienie o wolnym handlu zazwyczaj zawiera bowiem regulacje dotyczące inwestycji, co przyczynia się do porządkowania tego obszaru działalności przedsiębiorstw oraz poprawy warunków realizowania inwestycji w uczestniczących krajach.

5. Podsumowanie

Przepływy zagranicznych inwestycji bezpośrednich między Japonią i Koreą Południową nie są intensywne. Japonia od wielu lat jest obecna na rynku koreańskim, jednak inwestycje te na tle ogólnych inwestycji Japonii są niewielkie. Z kolei napływ inwestycji koreańskich do Japonii pozostaje na bardzo niskim poziomie, sięgającym 200-280 mln USD. Inwestycje pobudzane są stanem koniunktury w gospodarce światowej oraz sytuacją w gospodarkach wewnętrznych, ale występuje również wiele barier, które nie sprzyjają rozwojowi powiązań inwestycyjnych między krajami. Zaliczyć można do nich m.in. czynniki regulacyjne czy nie do końca skuteczną politykę wobec ZIB. Dodatkowo, poza czynnikami *stricto* ekonomicznymi występują czynniki o charakterze politycznym, które utrudniają nawiązanie trwalszych związków, zwiększają bowiem nieufność między Japonią i Koreą.

Literatura

- 2008 JETRO White Paper on International Trade and Investment, *Japanese Economy Headed for Further Globalization both Domestically and Abroad*, JETRO, Tokyo 2008.
- 2009 JETRO White Paper on International Trade and Investment, *Global Strategy for Japanese Companies: Environment as a New Growth Engine*, JETRO, Tokyo 2009.
- 2011 JETRO Global Trade and Investment Report, *International Business as a Catalyst for Japan's Reconstruction*, JETRO, Tokyo 2011.
- Ahn C.Y., *New Direction of Korea's Foreign Direct Investment Policy in The Multi-Track FTA Era: Inducement and Aftercare Services*, OECD VII Global Forum on International Investment, OECD Investment Division, 27-28 March 2008.
- Baza danych UNCTAD: UNCTADSTAT, <http://unctadstat.unctad.org/TableViewer/tableView.aspx>, 21.02.2012.
- Dyke J.M. van, *Reconciliation between Korea and Japan*, „Chinese Journal of International Law” 2006, vol. 5, no. 1.
- Min B.S., *Trade and foreign direct investment patterns in the Republic of Korea in the aftermath of the 1997 Asian financial crisis*, „Asia-Pacific Trade and Investment Review”, May 2006, vol. 2, no. 1.
- OECD *Economic Outlook*, vol. 2011/2, no. 90, OECD Publishing, Paris, November 2011.
- Park C.H., *Cooperation coupled with conflicts: Korea-Japan relations in the Post-Cold War Era*, „Asia-Pacific Review” 2008, vol. 15, no. 2.
- Park J., *Korea-Japan relations move toward the co-evolution*, „SERI Quarterly”, January 2011. www.seriquarterly.com, 1.03.2012.
- Sachwald F., *FDI and the economic status of Korea: the hub strategy in perspective*, [w:] *Confrontation and Innovation on the Korean Peninsula*, Korea Economic Institute, 2003.

- The Investment Environments of Major Asian Countries*, Korea Trade-Investment Promotion Agency KOTRA, Seoul, December 2009.
- Trade Policy Review. Report by Republic of Korea*, WTO, Geneva, 4 September 2008.
- Trade Policy Review: Japan. Report by the Secretariat*, WTO, Geneva, 11 January 2011.
- Trade Policy Review: Republic of Korea. Report by the Secretariat*, WTO, Geneva, 4 December 2008.
- World Economic Outlook, *Slowing Growth, Rising Risks*, IMF, Washington, September 2011.
- World Economic Outlook, *Spillovers and Cycles in the Global Economy*, IMF, Washington, April 2007.
- World Investment Report 2008, *Transnational Corporations and the Infrastructure Challenge*, UNCTAD, New York and Geneva 2008.
- World Investment Report 2009, *Transnational Corporation, Agriculture Production and Development*, UNCTAD, New York and Geneva 2009.
- World Investment Report 2011, *Non-Equity Modes of International Production and Development*, UNCTAD, New York and Geneva 2011.

INVESTMENT TIES BETWEEN JAPAN AND THE REPUBLIC OF KOREA

Summary: The author examines the development of capital flows in the form of foreign direct investment between Japan and the Republic of Korea within the period of 2000-2010. Both countries receive relatively little investment from abroad but the importance of Japanese investment inflow to Korea is relatively big (currently up to 25-30% of all FDI inflows to Korea), while the importance of Korea in the total FDI inflows to Japan is a marginal (currently around 2%). For both Korea and Japan the market of the partner country is of minor importance in the total foreign investments made abroad. The author of the study indicates the most important factors of an investment relationship development between Japan and Korea, which are, among others: state of the world economy, economic conditions in Japan and Korea, the policy towards FDI and the current state of political relations between countries.

Keywords: economic relations, foreign direct investment, exports of capital, Japan, Republic of Korea.